

"שני מכשולים עמדו להתעתמנות בראשיתה : התשלום הגבוה בעד ההתעתמנות עצמה והחשש מפני הגיוס לצבא התורכי. שניהם הומתקו במידה רבה בהשתדלות הקונסולים והחכם באשי בקושטא. בהדרגה בוטל התשלום ולנתינים החדשים ניתן פטור מגיוס למשך שנה תמימה. מעטים חשבו בשנת תרע"ה כי המלחמה תמשך למעלה משנה אחת".
(תולדות ההגנה).

רבים היו המתעתמנים ואנחנו ביניהם. בשעה טובה ומוצלחת היינו לאזרחי מדינת תורכיה רבתי, עותומנים שווי זכויות וחובות. אינני יודעת מה היו זכויותינו אבל בחובות הרגשנו יפה. וקודם כל הגיוס לצבא. המלחמה נמשכה, כאמור, ארבע שנים ולא שנה אחת כפי שסברו הכל. ושלושת השנים שעליהן לא חל הפטור משרות בצבא — היו קשות בסוגיה זו. החייל התורכי היה רעב, קרוע, מכונס ומושפל. אין כל פלא, איפוא, שרבים היו המשתמטים מהשרות אם על-ידי כופר, סוכרה, או סתם פאראר (עריקים). ביתנו גם הוא טעם מכל ה"מטעמים" הללו. אם לא שולם כופר בעד אי שרות בצבא — שולמו לפחות בקשישים (שר חד) למיניהם ועבודת סוכרה. גם עריקים היו במשפחה ואין זה משנה אם היה זה בגלל שיבושים בחישובי גיל בשעת העתקת הפספורט הרוסי לנפוס התורכי ואבא נרשם בגיל שונה מגילו וחוייב, בשל כך, להתגייס לצבא או להסתתר כעריק. וליהודה, נוספה שנה לגילו בשל אותו שבוע אחרון לחודש דצמבר שבו נולד. היה צורך בהסברים ושתדלנות מלווים בקשישים כרגיל, כדי להעמידם על טעותם ולמנוע גיוסו לצבא לפני גיל הגיוס.